

STRAJK RUDARJEV V NOVEMBRU? ULTIMAT JEKLARSKIH DELAVCEV.

Stavka jeklarskih delavcev morda prične danes. Rudarji zahtevajo šesturni delavnik, pet dni dela v tednu in večjo mezdo. 14,000 rudarjev zaštrajkalo v Scrantou. Policisti v Bostonu stavkajo; župan je pozval vojaštvo.

Boston, 10. sept. — Governor Coolidge je poslal tri polke vojaštva v Boston, da prevzamejo mesta stavkajočih policajev. Župan je pa pozval v službo 1000 vojakov v mesta. Ograjegasci, čistoletniški in telefonski delavci morda stopijo v stavko iz simpatij do policistov.

Cleveland, O. — Izvrševalni predsednik John L. Lewis je izjavil v terek na konvenciji premožarske organizacije United Mine Workers of America, da morda pride do splošne stavke rudarjev v novembru, ko je podal svoje poročilo delegatom. Lewis je priporočil, da se razveljavi sedanja mezna pogodba, ki je bila sklenjena z vladno kurivno upravo v Washingtonu in da rudarji zahtevajo priznanje pogodbe, ki je bila sestavljena v Indianapolis meseca marca t. l. Zadnja pogodba določa šesturni delavnik, petdnevno delo v tednu in zadostno povznanje plače. Ako operatorji odbijejo novo pogodbo, tedaj ne kaže drugega kakor splošna stavka premožarjev po vsej Ameriki koder obstajajo organizacije United Mine Workers of America.

Lewis se je dotaknil tudi nacionaliziranja rudnikov in priporočil delegatom, da naj razpravljajo o tem važnem vprašanju. Tajnik-blagajnik Wm. Green je poročal, da je organizacija v dobrem finančnem stanju; v blagajni je bilo \$1,750,000. Omenil je, da so rudarji dobro pripravljani za slučaj stavke.

Včeraj so zborovali večinoma odseki. Resolucni odsek ima pred seboj več resolucij za ustanovitev delavske trozveze po zgledu v Angliji, namreč da bi se združili rudarji, železničarji in transportni delavci v pristaniških.

Verifikacijski odsek je priporočil, da imajo delegatje, proti katerim so vložene pritožbe, pravico da sedeža, ne pa do glasovanja, dokler se ne reši njihova zadeva. Delegacija iz Illinoisa ima več kontestov.

Washington, 10. sept. — **Strajk v jeklarski industriji po vsej Ameriki se prične v 48 urah, ako predsednik Wilson preje ne zamajski voditeljem štirindvajsetih jeklarskih unij, da je kakšna možnost za konferenco z E. H. Garyjem, predsednikom jeklarske korporacije.**

Tako se glasi telegram, ki so ga poslali predsedniki 24. unij Wilsonu včeraj popoldne in ki je bil objavljen sinoči. Določeno čas poteče v četrtek popoldne in če do tega časa ne pride ugoden odgovor od Wilsona, bodo odborniki jeklarskih organizacij pozvali delavce na splošno stavko. Odborniki so brzojavili Wilsonu, da zahtevajo hitre rešitve, kajti oni ne marajo več vlačiti delavcev za nos, ki so z ogromno večino glasovali za štrajk, ako ne bodo njihove zahteve sprejete. Izvoljen je odbor petih mož, ki bo vodil stavko.

Scranton, Pa. — 14,000 premožarjev, vposlenih pri Delaware, Lackawanna & Western Coal Co., je zaštrajkalo v terek iz simpatij do stavkajočih premožarjev v Archbaldu. Delavci imajo še druge zahteve.

Two Rivers, Wis. — Tukaj trajajo že dva dni nemiri vsled stavke 900 uslužbencev v treh tovarnah. Governor Phillips je poslal senkaj vojaške čete.

Hammond, Ind. — Med petimi ubitimi štrajkarji, ki so jih več Nadaljevanje na 3. str. 3. kol.

MEHIŠKE ZADEVE PRED SENATNIM ODSEKOM.

PREVI JE BIL ZASLIŠAN DR. INMAN.

Mehiški banditje so umorili ameriškega plantažnika.

Washington, D. C. — Pododsek senatnega odseka za zunanje zadeve je prišel z zaslišanjem o mehiških zadevah. Prva priča je nastopila proti intervenciji v Mehiki.

Zaslišan je bil rev. Samuel Guy Inman, tajnik "Krščanske delavske družbe," ki vodi misijonsko delo v Mehiki v prilog ameriških krščanskih cerkev.

Dr. Inman je rekel, da se ne sme v Mehiki izsiliti revolucija, ampak treba je varovati evolucijo in demokratični napredek. Po njegovi sodbi je Carranza zmogel in pošten človek. On ne verjame, da je protiameriški, ampak je, da je Mehican, ki ni neprijazen napram Ameriki.

Pododsek izjavi, da obsevanje intervencija v Mehiki zakašnela prijateljstvo Latino-američanov in sporazum, ki je potreben za vzdrževanje prijateljskega sporazuma med Severno in Južno Ameriko. Omenil je tudi, da so nad zadajo noto Carranza nekateri dnevniki prinesli podžigajoče naslove, ki niso odgovarjali resnici, ker je bila nota po vsebini spravljiva.

Priča je priznala, da je sedaj več banditov v Mehiki kot pod Diazevim režimom. Temu je dodal, da trgovina v splošnem lepše evete kot ob času Diazovega režima.

Senator Fall je vprašal pričo, če ima kakšne dokaze, da so olnji interesi podžigali k intervenciji v Mehiki. Dr. Inman je odgovoril: "Vem, da so olnji interesi odprli svoje pisarne v New Yorku in Washingtonu, da pošiljajo okrožnice ljudstvu po deželi in polnoje predale listov gotovega značaja z materijalom, ki priporoča intervencijo v Mehiki."

Senator Brandegee ga je vprašal, če mu je znano, da so olnji interesi dali denar za propagandno, da pride do intervencije v Mehiki.

"Well," je odgovorila priča, "vem, da so imeli tajnike v Texasu in na zapadu, ki so izvrševali organizatorično delo v trgovskih zbornicah in enakih organizacijah."

Skof James Cannon, Jr., ki vodi metodistske episkopalne cerkve na jugu, je naklonjen le intervenciji s šolami, bolnišnicami in pridigami v Mehiki. Izpovedal je, da kljub vsem nemirov v Mehiki ni bila lastnina njegove cerkve nikdar poškodovana v Mehiki.

Državni department je izdal vest, da je bil ameriški plantažnik Herbert S. McGill napaden iz zasede, ko je jahal na konju. Potegnili so ga s konja in pobili do smrti in mrtvega vrgli v reko Coapa.

McGill je zapustil Chicago pred devetimi leti, da je postal superintendent na veliki plantaži z bananami nasadi. V dobi mehiške revolucije je ostal v Mehiki na plantaži in zgodilo se mu ni nič.

ODSEK ZA ZUNANJE ZADEVE IZROČIL MIROVNO PO. GODBO SENATU.

Washington, 10. sept. — Senatni odsek za zunanje zadeve, ki je razpravljal o mirovni pogodbi dva meseca, je danes predložil pogodbo senatu. Lodge je v imenu večine odseka predložil priporočilo za štiri spremembe v pogodbi in štiri rezerviranja v ustavi lige narodov. Generalna debata o pogodbi v senatu se začne prihodnji ponedeljek.

SRBI VOZJO TOPOVE NA RUMUNSKO MEJO.

Z Dunaja poročajo, da je v Belgradu veliko raspoloženja za vojno s Rumunci.

DIKTATOR FRIEDRICH JE
POSAL DELEGATE V BUDA-
KAREŠT.

Dunaj, 10. sept. — Američani, ki prihajajo iz Bukarešta, Belgrada in Budapešte, pripovedujejo, da je po vsej Srbiji velika razkačenost proti Rumuniji zaradi spora v Banatu in celo nekateri ministri v Belgradu govore o vojni.

Neki ameriški častnik, ki je prišel sem iz Belgrada, pravi, da bodo Srbi lahko v treh tednih v Bukareštu, ako pride do vojne. Srbi vozijo topove v Banat in v druge obmejne kraje na vzhodu.

Američani, ki so prišli iz Bukarešta, pravijo, da Rumunija trpi na "otečeni glavi." V vladnih rumunskih krogih se zanašajo na francosko pomoč v sedanji krizi na mirovni konferenci. Rumunci so jezni na Ameriko, ker je ameriška živina komisija ustavila vse vlake, naložene z živili, ki so bili namenjeni v Rumunijo.

Pariz, 10. sept. — Z Dunaja poročajo, da je ogrski diktator Stefan Friedrich poslal ogrske delegate v Bukarešt, ki so po oblaščeni se pogajati za separaten mir in lahko tudi razpravljajo o možnosti združenja Ogrske z Rumunijo.

Druga vest se glasi, da so Rumunci izgnali okrog 100,000 oseb, večinoma židov, iz onih krajev Sedmograške, kjer se ima vršiti plebiscit; s tem hočejo Rumunci zagotoviti večino zase. Izgnanci prihajajo v Budapešto, ki je že itak polna begunov.

JOHN MITCHELL UMRL.

New York, N. Y. — John Mitchell, ki je bil več let predsednik premožarske organizacije U. M. W. of A., je v terek tukaj umrl po operaciji na mehurju. Pokopan bo v Scrantou, Pa., kjer je bilo središče njegovih aktivnosti med rudarji in ker je bila njegova zadnja želja, da bi bil tam njegov grob. Žepav je bil njegov dom v Mt. Vernonu, N. Y. Umrl je v starosti 49 let.

ŽENA ZGORELA PRI PRANJU.

Pullman, Ill. — Mrs. Jennie Hayes so našli sežgano v kleti, v kateri je prala perilo. Njen soprog sodi, da se je v obleko približala razbeljenemu štedilniku, nakar se ji je vnela obleka. Pomoči ni bilo in našla je žalostno smrt.

UTOPIL JE ŽENO, DA POROČI MLADEGA DEKLETA.

Pineknayville, Ill. — Železničar William Wroten je priznal, da je utopil svojo soprogo dne 8. julija, da poroči mladega dekleta. Svojo ženo je utopil, ko sta se kopala v bližnjem potoku.

Teden kasneje po tem dogodku je Wroten poročil 16-letno Mary Brown.

Serif, ki je aretiral Wrotena, izjavlja, da mu je Wroten izpovedal, da je tepel ženo, dokler ni žena omedlela, potem jo je pa držal pod vodo, dokler ni bila mrtva.

REPUBLICANCI V SE- NATU STOJE TRDNO PROTI POGODBI.

NAPRAVILI SO SPORAZUM
GLEDE REZERVIRANJA.

Senator Simmons je za koncesije.

Washington, D. C. — Ko so dole brzojavke v Washington, da je predsednik v Omahi krepko govoril proti rezerviranjem, so republikanci zedinili, da sprejmejo Lodgeov program za rezervacije z majhnimi modifikacijami. Izvedelo se je toliko, da so bila rezerviranja v toliko modifikacijah, da se zadovoljijo z njimi tudi republikanci, ki so za mila rezerviranja. Kljub temu bodo pa rezerviranja bolj drastična po izjavi republikanskih senatorjev, kot so bila predložena originalno. Republikanci imajo solidno fronto z devet in štiridesetimi glasovi, kar pomeni dva glasova večine.

V političnih krogih govore, da je senator Culberson, demokrat iz Texasa, pri volji se pridružiti nekaterim svojim tovarišem, ki podpirajo rezerviranja, da bo preje mirovna pogodba ratificirana. Ko so ga nekateri radovedneži vprašali, kako sodi o mirovni pogodbi, je pa odgovoril: "Se nisem pripravil na intervju."

Senator Simmons iz Severne Karoline je v svojem govoru v senatu natančno preiziral svoje stališče napram pogodbi. Dejal je, da rad glasuje za mirovno pogodbo in da je nasproten programu za rezerviranja, ki ga je izdelal odsek za zunanje zadeve. K temu je pa dodal, da je po pasivističnih tujstvih o položaju prišel do zaključka, da bo treba priznati nekatera mila rezerviranja. Menil je, da se doseže kompromis med onimi, ki so proti rezerviranjim, in tistimi, ki so za mila rezerviranja.

Senator Hitchcock predloži poročilo manjšine. Slišijo se glasovi, da liga narodov ne bo prvokrat zborovala v oktobru v Washingtonu. Če bo senat ratificiral pogodbo pravčasno, tedaj se bo zborovanje lige vršilo mogoče v novembru. Zgodilo se pa lahko, da se vrši prvo ligino zborovanje šele po novem letu.

VODNE HLAČE SO ZRUŠILE HIŠO.

New York, N. Y. — Poročila iz Norwalka naznanjajo, da so vodne hlače napravile veliko škodo na otoku Bett.

Po viharju z gromom in bliskom je bilo videti, da so se dvignile iz morja do sto čevljev visoke vodne hlače, ki so se gibale proti otoku Bettu. Na potu so zadele na pet in štirideset čevljev dolgo motorno ladjo in so odnesele z nje kabino. Osem mož, ki so se z ladjico pripeljali iz New Yorka, so bili v hiši na obrežju. Vodne hlače so premaknile hišo za več čevljev z njenega temelja in odnesele so drugo nadstropje s streho, da leže zdaj podrtine raztresene po obrežju.

MINNESOTA J ESPREJELA ŽENSKO VOLILNO PRA- VICO.

St. Paul, Minn. — Državna legislatura je sprejela na izrednem zasedanju svazni dodatek k ustavi o ženski volilni pravici. V zbornici je glasovalo 129 poslancev za volilno pravico, proti pa šest, v senatu pa šestdeset senatorjev za in pet proti.

PIVO ZABRŽENO NA OBTI.

Waukegan, Ill. — Blizo "svetega mesta" Zion Cityja so policaji ustavili tri avtomobile, na katerih je bilo naloženo pravo pivo. Zaseženih je bilo dva in štirideset sodov in več sto steklenic piva. Pivo je bilo zaznamovano, da vsebuje 24% alkohola.

SIBANJE, VRELA SMOLA IN KURJE PERJE ZA PROFI- FITARJE V TEXASU.

Dallas, Tex. — Tukajšnji lokalni list je objavil "proklamacijo," pod katero so podpisani "dalaški osvobodilci", ki grozijo, da bodo vsakega profitarja v mestu privezali k strebru, pretepli s šibami, polili z vrelo smolo in ga povajjali v kurjem perju, ako ne znižajo cen.

VELIKI BUSINESS REŠU- JE SOCIALNE PROBLEME

MERRICK, VODJA PRIVATNIH
VELEINTERESOV, JE SLIŠAL
BRITKO RESNICO.

Zastopnik delavskega tajnika ga je umil bres mila.

Chicago, Ill. — Na konferenci so se sešli governerji, kapitalisti, biznismani, velefarmerji in voditelji industrije, da se posvetujejo o sredstvih za rešitev socialnega nepokoja.

Med govorniki je bil tudi H. H. Merrick, predsednik trgovske organizacije, poznane pod imenom "Chicago Association of Commerce," ki je porabil to priliko, da izkrije ves svoje žolč na delavce, ki zahtevajo, da žive v človeških razmerah. Na piko je vzel delavske govornike, ki govore občestnih vogalih in pred tovarnami. Trdil je, da so ti govorniki zakrivilili socialni nepokoj in priporočal, naj se z njimi ravna sivo. Obral je Ameriško delavsko federacijo, njenega predsednika Gompersa, prihodnjo delavsko konferenco v Washingtonu. Jokal je v imenu farmerjev, kakor da bi mu bilo res kaj za njih koristi, pozabil je pa povedati, da farmerji v Severni Dakoti in v drugih državah, v katerih so se organizirali v Neustrankarski ligi, ne dajo počenega groša za take gospode kot je on in da so se organizirali, da se otresejo takih gospodov.

Zastopniki velebizniških in veleindustrijskih interesov so mislili, da lahko zabavljajo in kličejo ogenj in žeplo na organizirane delavce, ker jim ne bo nihče ugovarjal.

Alli vstal je Roland Mahany, pomožni delavski tajnik, in obtožil gospoda Merzjeka, predsednika trgovske organizacije, da pridiga anarhizem. To je spravilo zastopnike biznisa in industrije na noge in vanje je prišlo življenje.

Mr. Mahany je rekel:

"Govor mr. Merrieka ni pravi ključ za tale zbor. Mi smo pred dolo rekonstrukcije, pri kateri je delavstvo preja, bizniški ženi pa šolnik, torej potrebujeta drug drugega."

"Ko je mr. Merrick povedal, na kakšen način se naj ravna z ljudstvom — ravnajte z njim sivo — je to anarhizem! All smo vlada, ki vlada s postavami, ali pa nismo!"

Tako je Mahany povedal Merrieku, ki je priporočal, da se s pretepi rešujejo socialna vprašanja, in rekel mu je, kar je zastopnik velebizniških interesov zaslužil.

DVOJEN LINČARSKI UMOR.

Jacksonville, Fla. — Drhal, broječa petdeset oseb, je naskočila ječo, da linča zamorca, ki ga je neko mlado belopoltno dekle obtožilo napada. Drhal ni našla zamorca, ker so ga oblasti premetale v St. Augustine, ker so se bale napada od strani drhali na ječo. Ko je drhal osvobodila ječo, ni dolgo pomisljala, kaj ji je storiti, ampak je potegnila iz ječe dva zamorca, ki sta bila obtožena, da sta ubila nekoga George Dubois. Naložili so zamorca na avtomobil in ju peljali iz mesta, kjer so ju ustrelili.

JUGOSLOVANI IN RU- MUNCI NISO PODPISA- LI MIRU Z AVSTRIJO.

Mir z Avstrijo podpisan brez Rumunije in Jugoslavije.

AMERIŠKA DELEGACIJA
STOPILA CLEMENCEAU-
JU NA PRSTE.

Paris, 10. sept. — Vrhovni svet je dal jugoslovanskim delegatom čas do sobote, da naznanijo, če bodo podpisali mir z Avstrijo ali ne.

St. Germain, Francija, 10. sept. — Danes ob desetih predpoldne je bila podpisana mirovna pogodba med Avstrijo in zavzemskimi ter asociiranimi državami. Dr. Karl Renner, načelnik avstrijske delegacije, je prvi podpisal in za Avstrijo so podpisali ameriški delegatje Frank L. Polk, Henry White in general Tasker H. Bliss; nato so sledili podpis drugih.

Ceremonije so bile veliko manjše kot so pa bile v Versaillesu, ko je bil 28. junija podpisan mir z Nemčijo. Clemenceau je imel kratek govor in nato je povabil Avstrije, da naj podpisajo. Dvornar v gradu St. Germain, kjer se je izvršilo podpisanje, je bila polna gledalcev. Mir z Avstrijo je podpisan, toda vprašanje italijansko-jugoslovanske meje in vprašanje Teschena za Čehoslovakijo je še nerešeno.

Rumunski in jugoslovanski delegatje niso podpisali pogodbe z Avstrijo.

Paris, 10. sept. — Vrhovni svet petih je izvedel večeraj popoldne, da so rumunski in jugoslovanski delegatje sklenili, da ne podpisajo miru z Avstrijo, ker jim ni bilo dovoljeno, da bi se rezervirali glede na točko o pravicah narodnostnih manjšin. Jugoslovanski zastopniki so izjavili, da morda podpisajo kasneje, toda preje se morajo posvetovati z vlado v Belgradu. Vrhovni svet jim mogoče dovolj dva ali tri dni časa, da se premislijo.

V krogih mirovne konference se govori, da se je Rumunija s svojim odlokom izključila iz entente. Ameriški delegatje so celo mnenja, da Rumunski ne bo dohila obljubljenega teritorija niti odškodnine kadar pride na vrsto pogodba z Ogrsko in Bolgarsko, pač pa bo prisiljena, da zapusti Sedmograško, Bukovino in Dobružo. V slučaju, da bi se Rumunija branila izsprazniti omenjene dežele, bodo njene čete izgnane s oboroženo silo. Oseba, ki je v tesnih stikih z ameriško mirovno delegacijo, je izjavila: "Pien na Ogrskem je vse, kar Rumunija dobi."

Vrhovni svet je odločno za to, da ostanejo pravice narodnostnih manjšin v Avstriji, Čehoslovakiji, Rumuniji in Jugoslaviji zadržane in nobena grožnja prizadele držav ga ne prisili, da bi spremenil stališče.

Paris, 10. sept. — Frank Polk, načelnik ameriške mirovne delegacije, je večeraj preprečil poskus Clemenceauja, da bi zavzemski takoj padli po Nemčiji in okupirali gotova mesta. Clemenceau je predložil noto, katero je odobril maršal Foch, in katera se lakonično glasi, da je odgovor Nemčije nezadovoljiv in da bodo zavzemniške čete prišle prodirati v Nemčijo in okupirale Frankfurt, Essen in druga mesta, ako Nemčija tekom petnajstih dni ne sprejme dotične točke v novi ustavi, o kateri ententa sumi, da meri na anekajjo Avstrije.

Polk je bil proti noti rekoč, da je spisana v sovražnem tonu in je zahteval, da mu vrhovni svet dovolji sestaviti drugo noto v mehkejšem tonu. Svet je dovolil.

VREME.

Chicago in okolica: V tredo oblačno in hladno. Različni vetrovi.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vrašajo.

Narodnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$8.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oglepanju n. pr. (Augusta 30-19) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnem potekla naročnina. Posvetilo je prostotamno, da se vam ne ustavi list.

NAPAČNA POT.

Ole Hanson, bivši seattlski župan, je izdelal tudi načrt za naseljevanje tujezemskih delavcev v Ameriki, ki ni le najbolj nazadnjaški med vsemi nazadnjaškimi načrti, ampak je tudi neizvedljiv. On priporoča, da se prepreči naseljevanje tujezemskih delavcev v kolonijah ene narodnosti. Po njegovih mislih je treba tujezemske delavce takoj po njih prihodu v Združene države razdeliti in jih poslati križem Združenih držav, kjer je potreba zanje, kakor so nekoč razpošiljali trgovci s sužnji zamorske sužnje na razne trge, na katerih so mislil, da jih prodajo po visoki ceni.

Ta načrt ni le bedast, ampak je tudi neizvedljiv. Na pr. neki rudniški operator potrebuje deset rudarjev. V Ameriko je dospelo petdeset rudarjev, ki so vsi ene narodnosti, od te narodnosti pa že živi en rudar v rudarskem selu, ki je lastnina operatorja, zahtevajočega deset rudarjev. Od teh petdeset rudarjev se ne sme poslati niti en rudar po Hansonovem načrtu temu operatorju, ker v njegovem selu že prebiva en rudar tiste narodnosti kot rudarji, ki so ravnokar dospeli v Ameriko. Za te rudarje, ki so dospeli v Ameriko, je treba poiskati petdeset naselišč, v katerih ne živi noben tujezemski delavec njih narodnosti. In če se hoče to izvesti in ker narodnosti niso tako številne, kot so mesta in sela v Združenih državah, bi morali tujezemski delavci biti vedno na potovanju, da se ne zgodi nesreča, da se dva delavca ene narodnosti naselita skupaj.

Džingoti so z veseljem pozdravili ta načrt, ker so za reševanje naseljeniškega vprašanja ravno toliko sposobni, kot Ole Hanson, proti kateremu se je v Seattlu dvignil tak vihar, da se je moral zahvaliti za županski stolec.

Samoposebi se razume, da ameriški kongres ne bo uzakonil Hansonovih idej za naseljevanje. Pa recimo, da se zgodi kaj takega, kaj bi se zgodilo?

Južna Amerika komaj čaka na priliko, da se tok naseljevanja obrne vanjo. Francoska vlada se trudi, da po sklenjenem miru privabi veliko število naseljencev v Maroko. V Južni Afriki je še prostora za milijone pridnih delavcev. Torej je ves svet odprt naseljevanju, kajti računati moramo s tem, da se razmere v Sibiriji tudi obrnejo na boljše. To resnico in kakšne so naseljeniške razmere v Združenih državah, bodo vedeli tudi tujezemski delavci, preden se odločijo, kam se izselijo. In uganiti je lahko, da pojdejo tujezemski delavci v dežele, katere jim nudijo najugodnejše prilike za naseljevanje, tako da ne pojde nihče v Združene države, ki si želi zboljšati svoj položaj.

Nekateri pač mislijo, da v Evropi že čakajo velike trume delavcev, ki se takoj po sklenjenem miru izselijo v tuji svet. Res so zdaj razmere zelo žalostne v Evropi, ali preden se razmere tako daleč uredijo, da bodo evropski delavci mislili na izseljevanje, se bodo tudi gospodarske razmere v Evropi mogoče v toliko spremenile, da bo prav malo delavcev stremilo za odpotovanjem v tuji svet. Kakor hitro se nekoliko poležejo politični prepri in spori radi državnih mej, ki so logična posledica svetovne vojne, se bodo tudi gospodarske razmere obrnile na boljše, ker bodo evropska ljudstva pričela producirati. Kadar prične produkcija, se prične vračati blagostan, s prihodom blagostana, pa minejo tudi želje po izseljevanju v neznan tuji svet.

Stvar je ravno narobe kot slikajo zagrizeni džingoti. Če se tok tujezemskih delavcev obrne proč od Združenih držav, bo to zanje velika in nadomestljiva izguba. Ljudje, kot je Ole Hanson, ne razumejo naseljeniškega vprašanja, zato pa prihajajo s prismođarijami na dan, ki bi k večjem našle oboževalce v blaznicah.

Srečna bo dežela, v katero se bodo izseljevali tujezemski delavci po uravnavi kaosa v Evropi, kajti zelo je dvomljivo, da se bodo tujezemski delavci izseljevali v tako velikem številu v tuji svet kot pred izbruhom svetovne vojne.

Pot, ki jo je pokazal Ole Hanson za uravno naseljevanja, je napačna.

DOPISI.

SLOVENEK SMRTNO PONESREČIL V OOLORADU.

Pyrolite, Colo. — Rojak Fred Skerbinek, ki je dobroproznan med rojaki v Ringo, Kans., in okolici se je smrtno ponesrečil 1. septembra t. l. v premogorovu v Pyrolite, Colo. Ponesrečeni rojak zapuška soprogo z dvema hčerka-ma pet mesecev stari, starišer dva brata in pet sester, kateri vsi živijo v Ringo, Kans.

Truplo ponesrečenega rokaka so prepeljali v Ringo.

Ko je izbruhnil štrajk v Kansas pri "Central Coal and Coke Co." je omenjeni rojak prišel v to naselbino za delom pred šestimi tedni.

Lorain, O. — Ameriški Slovenci so še vedno pokazali, da imajo čuteče srce za svoje rojake v stari domovini. Kadarkoli je bilo treba pomagati, še vedno so radi prispevali v pomoč revežem v stari domovini ali pa tudi tukaj v Ameriki. Nikdar se niso obtotavljali.

Vsem je že znano, kakše posledice je zapustila zadnja strašna vojna in vseh delih Evrope. Strašne so nje posledice. Ko bi te posledice zadele one osebe, katere so prišle zadnje vojne in bi jih prenašali, bi bilo pravično in nihče bi nič ne rekel. Toda strahote zadnje vojne morajo prenašati ravno najbolj nedolžni, kateri so komaj zavedajo, da so na zemlji. Strašne posledice morajo prenašati nedolžni otroci, kateri so zakrivilili edino to, da so bili rojeni. Trpeti morajo največje pomanjkanje živil in obleke ter zdravniške pomoči. Brezštevilo teh nedolžnih žrtve je brez ljubeče matere ali očeta in prepuščeni so na milost in morajo sami trpeti veliko pomanjkanje.

Te nedolžne žrtve zadnje vojne so se potom oddelka za socialno oskrbo slovenske deželne vade v Ljubljani obrnili na nas ameriške Slovence za pomoč. Milosnas prosijo ter stezajo svoje nedolžne ročice proti nam za takojšnjo pomoč, sicer bodo postali žrtve pomanjkanja, bede in ranik kužnih boleznih, katere so se pričele širiti v vseh krajih Evrope.

All homo ostali trdi napram tem prošnjam? Ali se ne bojo usmili milih prošenj nedolžnih otrok v starem kraju? Ne, mi ne moremo ostati zakrnjenega srca ter prezreti njih prošenj. Apelliram na očete in matere, da sami premislijo ves položaj, v katerem se nahaja in bodočnost našega naroda. Vi, ki občutite sami trpljenje otrok, pomagajte največ, kolikor morete. Postavite se na stalniše mater in očetov v starem kraju, kateri bi radi pomagali svojim, toda ne morejo, in potem sodite. Nobena mati nima tako trdega srca, da ne bi pomagala svojemu lastnemu otroku, kateri umira pomanjkanja in bede. Usmilite se vaših sester, katerim se trga srce v največjih mukah, ko vidi svojega otroka, sad svojega telesa, svoje najljubše bitje na svetu, umirati počasne smrti lakote v svojem naročju, kateremu bi rada dala svojo lastno kri, ako bi mogla. Toda nemogoče ji je, ker mora sama trpeti pomanjkanje in bedo. Vaše lastne sestre v stari domovini vam kličejo, pomagajte vsaj svojim nedolžnim otrokom, ako nam ne morete! Slovenske matere in očeti, premislite vse to. Priskočite na pomoč svojim lastni krvi ter pomagajte!

Vse to je društvo "Bled", št. 17 SNPJ. vzelo v pretres ter po daljšem razmotrivanju sklenilo, da se vzprizori velika kampanja v ti naselbini in bližnji okolici za nabiranje prostovoljnih prispevkov za pomoč nedolžnim žrtvam v stari domovini. V odbor za nabiranje prispevkov so izvoljeni bratji Gabriel Klinar, Louis Prezelj, John Brus in Frank Rupnik. Ti štirje bodo pričeli z nabiranjem prostovoljnih prispevkov 12. sept. t. l. Obiskali bodo slehernega rokaka ter upajo, da ne bodo naleteli na kakega, kateri bi odrekel kak dar.

Izbebite se neumnih predsodkov, da bi kateri imeli dobre čase, ali kaj drugega za ta denar. Ne, hpatje in sestre, rojaki in rojakinje! Vse te nabrane prispevke bodo poslali na "American Jugoslav Relief" v New Yorku z izrecno pripombo, da se denar nabra od Slovencev sme porabiti edino le za otroke v Sloveniji. Ta

"Relief" deluje že dolgo časa v vseh jugoslovanskih krajih in rojaki v starem kraju priznavajo sami, da je to najboljša pomoč za vse prizadete kraje. Kajti, t "Relief" nakupi potrebne stvari tukaj v Ameriki in jih odpošlje v Jugoslavijo, kjer ima svoje uradnike in uslužbence, da pomagajo otrokom. Sami ste že lahko čitali kako razdeljuje brezplačno hrano in potrebna zdravila otrokom, ter materam z dojenčci. V ta "Relief" so prispevali že velike vsote razni ugledni in bogati Američani ter imajo uradniki te organizacije najplemenitejše namene ter ne iščejo nobenih osebnih koristi.

Vsled tega lahko zaupamo in sem tudi prepričan, da se bo sleherni rojak odzval temu klicu pomoči. Vsakdo naj daruje največ kot premore in kolikor mu dopuščajo sredstva in razmere. Ne gleda se na nobeno strankarstvo, ali kar si že bodi. Nabrani darovi se bodo porabili za vse potrebne in to brez razlike.

Še enkrat apelliram na vse rojake in tukajšnji naselbini in bližnji okolici, da prispevajo največjo vsoto v ta namen.

Louis Prezelj.

Forest City, Pa. — Delavski položaj v tukajšnjem okrožju postaja vedno bolj kritičen in ako družbe "Delaware, Lackawanna and Western Railroad Co." in "Hudson Coal Co." ne ugodijo delavskim zahtevam, izbruhne splošen štrajk vseh nalužencev pri omenjenih družbah. Prizadetih bo okrog 40,000 delavcev.

Iz raznih poročil je razvideti, da so krive omenjene družbe in uradniki istih, ker se ne ozirajo na pogodbo, sklenjeno med delavci in družbami. Premogovne družbe namreč nameravajo uvesti avtomatično kopanje in nalaganje premoga, vsled česar bo izgubilo veliko število premogarjev delo. Kjer je boljša premogovna žila, ločče družba postavi stroje in delavce pa porabi v slabejših prostorih, kjer morajo premogarji delati v vedni smrtni nevarnosti, delo je tudi veliko težje in družba pa ni pripravljena porokati plače za delo v slabejših prostorih. Nadalje je družba uvedla previsoko kazen za premogarje, kateri nložje preveč kamenja med premog. Pogodba se glasi, da je družba upravičena kaznovati premogarja, kateri naloži več kot pet sto funtov kamenja v en voziček, od enega do tri dni neprostovoljnega dopusta. Družba pa sedaj kaznuje od enega dneva do treh tednov, kar je kršitev pogodbe.

Delavci zahtevajo, da se vpošteva pogodba v vseh točkah in ne same v onih, kateri so v korist premogovne družbe. Toda družba se ne briga za razne proteste od uradnikov tukajšnje delavske organizacije.

Več tisoč delavcev vpsolenih pri "Hudson" družbi, kateri ima svoje delavnice v Carbondalu in v Jermynu, je na stavki že en teden, ker jim družba noče priznati njih zahtev. Premogarji, vpsoleni v premogorovu Vandling, so odglasovali zadnjo soboto zvečer, da zastavkajo takoj prihodnji ponedeljek. V premogorovih družbe "Lackawanna and Western" je povzročilo stavko odalovljenje premogarjev, ker jim družba ni hotela plačati pogodbene mezde za čiščenje hodnikov. Predelavci so namreč vpsolili nekaj premogarjev, da odpravijo kamenje iz hodnikov ter jih hoteli plačati, kot je določeno za navadne družbene delavce. Toda v pogodbi se pa glasi, da mora družba plačati kopacem premoga nekaj odstotkov več, kot pa navadnim delavcem. Ker pa premogarji niso hoteli izvršiti naloženega jim dela, ker bi bilo v protislovju s pogodbo, so bili odpuščeni. Vsled tega so zaštrajkali vsi delavci.

Sploh postaja položaj tako kritičen, da so se uradniki tukajšnje okrožne organizacije U. M. W. of Amerika izjavili, da najbrž ne bodo mogli iti na mednarodno konvencijo te organizacije, katera se vrši v Clevelandu, O. Ako navedene družbe ne ugodijo takoj delavskim zahtevam, bo v najkrajšem času izbruhnil splošen štrajk v premogovnem okrožju.

Predelavci pa kljub kritičnemu položaju še bolj šikanirajo delavce, kar povzroča še večje nejevolje med premogarji. Uvesti hočejo menda zopet nekaj priganjaški sistem in se ne ozirajo na pogodbo. Ako izbruhne štrajk, vsled česar bo ustavljeno vse delo od Plymoutha do Forest Cityja in prizadetih bo najmanj okrog

40,000 delavcev, bo krivda družbe in predelavcev.

Kako se bo vsa stvar še nadalje razvila, poročam pozneje.

Poročevalec.

Robinsove črtice iz Rusije.

Sestavil Wm. Hard.

XVII.

"Revolta" v Petrogradu.

Spomladi leta 1918, ko mir še ni bil podpisan in ko so nemške čete prodirale v Rusijo, je Robins nekega dne zapustil hotel in hodil po Nevskem Prospektu v Petrogradu. Na vogalu blizu Neve je opazil večjo množico ljudi, ki so zijali v plakat na steni. Ljudje so bili videti nemirni; plakat jih je razburil. Robins se je približal in njegov tolmáč mu je razložil, da ima plakat sledečo vsebino:

"Lenin je pobegnil na Finsko s tridesetimi milijoni rubljev v zlatu iz državne blagajne. Sleparski voditelji so izgledali rusko revolucijo. Ali upanje za sveto Rusijo še ni umrlo. Batjuška (car) prihaja nazaj. Veliki knez Nikolaj Nikolajevič je zbral na Krimu 200.000 hrabrih ruskih vojakov in z njimi bo osvobodil Rusijo iz rok boljševičkih izdajalcev."

Robins se je obrnil in pohitel nazaj v svoj hotel, da dobi sari in voznika. Ko je sedel na saneh, je ukazal izvoščku, da naj goni na vso moč proti Smolniji. Prisedši tja je naglo skočil s sani, pokazal svojo karto straži pred vhodom in tekel po stopnicah v tretje nadstropje. Na koridorjih smolnijijske palače je bila velika zmešnjava. Sovjetski uradniki, pisarji vojaki in delavci so drveli semintja. Ko je Robins pogledal skozi okno ven na dvorišče, je videl rdeči gardo s strojnimi, ki je obkolila poslopje; pogledal je na dve ulici, ki sta vodili iz Viborga proti Smolniji — obe ulici sta bili črni kakor mravišče mrgolečih delavcev, ki so drveli s puškami v rokah proti glavnemu stanu sovjetske vlade. Z vseh strani so odmevali klici: "Napadimo Smolnijijsvo, pomečimo ven izdajce in poteni gremo na fronto proti Nemcem."

Robins je odhitel po koridorju proti Leninovi privatni pisarni. Ako je resnica, kar kriče plakati na vogalih, tedaj ga ni več tam. Plašno je Robins pogledal skozi vrata.

Lenin je bil tam. Govoril je s kurirji, prejel teleonske depeše s fronte, podpisaval naredbes in delal brez pavze in bladno kot po navadi in kakor da se ni prav nič zgodilo. Menda še ni bil obveščen o kakšni krizi, ki so jo pripravili njegovi sovražniki.

Naenkrat je pridrla straža in pahnila Robinsa v sobo, ker se ni hitro umaknil s praga.

"Ukažite, da streljamo!" je kričal vojak.

Lenin se obrne na stolu in gleda vojaka mrzlo nekaj hipov.

"Zakaj?"

"Buna je! Protirevolucionarji so nahuškali delavce, ki zdaj napadajo Smolnijijsvo", je v razburjenosti pojasnjeval vojak.

Lenin plane pokonci. Za hip je bil tudi on razburjen, ali samo za hip.

"Ne, ne! Nič ne boste streljali. Čemu? Govorili bomo z njimi. Pošljite jih k meni, povejte voditeljem, da bi rad govoril z njimi."

Vojak je odšel in Lenin je zopet bladno nadaljeval s svojim delom. Pisal je depeše, podpisaval naredbes in premetaval listine. Kmalu so zaropotali koraki na hodniku. Voditelj so prišli, navadni delavci s puškami v rokah in revolverji za pasom — delavci, vojaki, edina opora Lenineve vlade! Oborožen revolucionarni proletarijat — jedro bodoče rdeče armade! "Tukaj so", je dejal nekdo Leninu, ki je vstal od mize in šel posetnikom naproti. Bila jih je skoraj polna soba in nato so se vrata zaprla za njimi.

"Sodrug! — je prišel Lenin — Zakaj ste se razburili? Nekdo vas je nalagal, da sem pobegnil, a tukaj sem. Ali me ne vidite? Bojeval sem se za revolucijo še predno ste bili mnogi izmed vas rojeni in bojeval se bom, ko boste nekateri izmed vas že mrtvi. Jaz sem v nevarnosti in vi ste tudi; govorimo torej odprto."

"Sodrug! Ne zamerim vam, da ne zaupate svoji vladi. V Rusiji je danes toliko glasov, da se je čuditi, da ste nam še toliko časa zaupali. Med pošteniimi revolucionarji sta dva glasova in eden teh ni pravičen. Mnogi sodrug! vam pravijo: Pojdite na fronto in bojujte se z Nemci! Bojujte se do smrti in umrite za revolucijo! — Sodrug! ki tako pravijo, se ne bojujejo za revolucijo. Prav imajo, ko pravijo, da so Nemci proti revoluciji, ali to še ni vse. Jaz ne rečem tega. Pravim vam: vi ste nova armada, edina armada revolucije in vi ste komaj začetek armade. Kaj se bo zgodilo, ako greste na fronto? Stara armada se ne vojskuje več; ne more se ker je izžrana in ker je ni. Samo vi, nositelji revolucije, se bi radi bojevali. Ali veste, kaj se bo zgodilo? Bojevali se boste, padli in umrli — in z vami umre revolucija in car se vrne v Petrograd. — Sodrug! Pravijo vam, da sklepam aramoten mir. Da, sklepam ga, in zelo sramotnega. Pravijo vam, da bom prepustil sovražniku Petrograd, carsko mesto, da bom prepustil Moskvo, sveto mesto. Da, prepustil bom carsko in sveto mesto in Volgo in Jekaterinograd — če bo treba! Do Uralov se umaknem, če bo treba, ampak rešil bom vas, vojske revolucije in rešil bom revolucijo. Sodrug! kaj je vaš sklep! Ako hočete iti na fronto, vam dam posebni vlak. Ne hranim vam iti, toda nesli boste s seboj mojo rezignacijo. V revoluciji sem z vami do zadnjega diha, nikdar pa ne bom delil z vami smrti revolucije. Kaj je vaš sklep, sodrug!?"

Nekaj trenotkov je bilo vse tiho, nato je pa zaoril v sobi samo en glas:

"Lenin! Lenin! Lenin! Sodrug Lenin, sodrug Lenin!"

Sklep je bil storjen, sodba je bila izrečena in "revolta" je bila končana. Delavci so pobrali puške in zapustili pisarno. Odšli so na ulice in zunaj so se ponovili grmeči klici: "Lenin, Lenin, Lenin!"

Robins je stal zraven ves čas in videl je, kakšen je Lenin, kadar govori v obraz svojim pristakem.

Na vsesuskem sovjetskem kongresu, ki se je vršil zvečer tistega dne, ko je Lenin stopil na krmilo Rusije, je načelnik sovjetske vlade govoril o zemljišni reformi in rekel je med drugim:

"Lahko spoznate, sodrug! da ta naredba v mnogih ozirih ni naša. V mnogih ozirih je delo naših političnih nasprotnikov. Ampak mi vemo, kaj hočejo muški in brez njihovih idej ne moremo rešiti tega problema. Čas bo povedal in življenje bo povedalo, da li imamo mi prav ali imajo muški, medtem se pa moramo zavedati, da mi ne moremo kmetom ničesar usiliti. Naše ideje morajo počakati in uvedemo jih tedaj, kadar bomo mogli."

Nekaj mesecev pozneje, ko so Lenina kritizirali, zakaj ni vlada socializirala vseh industrij bolj rapidno, je defal: "Pred nekaj dnevi je prišla k meni deputacija delavcev z zahtevo, da se socializira njihova tovarna. Dobro, sem jim dejal, tukaj imate tiskano načrt. Napišite kar je praznega in tovarna je socializirana. Toda, sem jih vprašal, kje dobite sirovine? Odgovorili so, da ne vedo. Vprašal sem jih drugič, komu da prodajo izvršen produkt. Zopet so rekli, da ne vedo: Nato sem jih poslal domov z naročilom, da naj povedo, odkod prihajajo sirovine in kdo so odjemalci izdelanega blaga. — Vem, da se v revoluciji marsikaj izvrši v naglici, kar ni dobro. To je neizogibno. Ali nepredrek revolucije prinaša druge naloge. Pred nekaj meseci smo morali začeti revolucijo, zdaj pa moramo gledati, kako bo revolucija delovala. Preje je bilo naše geslo "Vsa oblast sovjetom", a danes je "Delavska disciplina."

Rusija ne prizna britsko-perzijskega pakta.

Kodanj. — Depša iz Moskve se glasi, da je Čičerin, komisar zunanjih zadev sovjetske vlade, poslal noto perzijski vladi, v kateri javlja, da ruska sovjetska republika ne pripozna nove pogodbe med Anglijo in Perzijo. Obenem javlja Čičerin, da Rusija odstopi od vseh zahtev iz carjevih časov, ki so se tikale Perzije. Nova Rusija je za to, da je Kaspijsko morje nevtralno in da Perzija dobi vsa pristanišča ob tem morju, ki so bila doslej v rokah Rusije.

Inozemstvo.

Brezlično-telefonska sveta med Ameriko in Norveško.

Pariz. — Iz Kristijanije javlja se, da je vladna brezlična postaja na Bergenu prejela z neke postaje na ameriški obali brezlično telefonsko depešo. Ker norveška postaja nima aparata za oddajanje telefonskih depeš, je odgovorila brzajavno. Glasovi, ki so prišli iz Amerike, so bili čisti in povsem razumljivi.

Nova Zelandija ratificirala mir. Wellington. — Parlament Nove Zelandije je v sredo ratificiral mirovno pogodbo z Nemčijo. Nova Zelandija je prva angleška kolonija, ki je ratificirala mir.

Star dunajski list zaspal. Dunaj. — "Die Zeit," ki je izhajal 18 let, je prenehal izhajati. List je izgubil vse naročnike odkar je bila revolucija v Avstriji.

Irci opleni angleško bojno ladjo. Cork, Irsko. — Iz Monkstown Baya poročajo, da je tam četa irskih sinfeinovcev napadla v luki počivajoč monitor, premagala mostvo na ladji in odnesla z ladje večje kroglo pušk, streliva in nekatere važne listine.

Angleška vlada je uvedla hišno preiskavo po vseh mestih in vaseh v Corku in Tipperaryju. Oklopni avtomobili z vojniki dirjajo semintja in mnogo oseb je bilo aretiranih v zadnjih par dneh. Razburjenost po vsej južni Irski je velika.

Delavski kongres v Angliji je za revizijo mirovne pogodbe. Glasgow, Anglija, 10. sept. — Kongres strokovnih unij, ki se vrši v tem mestu, je včeraj sklenil, da se angleško delavstvo zaveže, da s pomočjo mednarodnega delavstva doseže revizijo mirovne pogodbe z Nemčijo, ki je v velikem nasprotju z izjavami zaveznikov, izrečenimi ob času sklenjenega premirja.

Japonska taji da jo je Kolčak prošel za pomoč.

Washington. — Tukajšnje japonsko poslanstvo je v tork kategorično zanikalo vest iz Moskve, da se je Kolčak obrnil na Japonsko za vojaško pomoč in da je v zameno obljubil dati Japonski rusko ozemlje na daljnem vzhodu.

Brat bivšega carja ušel iz Rusije. Stockholm. — Veliki knez Michael Aleksandrovič, brat bivšega carja Nikolaja, katerega so imeli boljševiki zaprtega nekje v Rusiji, je po nekem poročilu ušel čez mejo in zdaj se nahaja na Švedskem.

Bela Kun ušel v Italijo?

Zeneva. — Iz Milana poročajo, da je Bela Kun v družbi z nekaterimi drugimi vodilnimi ogrskimi komunisti pobegnil iz Avstrije na Bavarsko in od tam je šel v Italijo.

Prvi nemški parnik na potu Ameriko.

Haag. — Prvi nemški parnik v petih letih je zapustil Hamburg in odpeljal proti Ameriki. Parnik bo pripeljal olje za stroje v Hamburg.

Francoški občinski uradniki na straku.

Pariz. — Zadnji ponedeljek so zapustili vsi občinski uradniki in uslužbenci v 68. predmestjih Pariza. Vsi delavci morajo čakati civilne poroke, pogrebi in tožbe.

Konfiskacija prasnih hiš v Berlinu.

Berlin. — Vlada stanovnjaki v Berlinu je sklenil zapleniti vsa prazna stanovanja in hiše tujcev. Mnogi Američani so prizadeti.

Estonški komunisti deportirani v Rusijo.

Kodanj. — Estonški tiskovni biro poroča, da se je zadnji teden vršil v Revalu kongres delavskih unij v Estoniji. Boljševiki so imeli večino na kongresu in sprejeli so resolucijo, v kateri zahtevajo sovjetsko formo vlade v Estoniji. Estonška vlada je pa uk-

zala razbiti kongres in aretirati vse komunistične delegate (102) po številu), ki so bili potem izgubni če zmejo v sovjetska Rusija.

Monarhisti aretirani na Češkem. Pariz. — Iz Prage javljajo, da je bilo na Češkem pred nekaj dnevi aretiranih večje število monarhističnih zarotnikov. Med temi sta kneza Friderik in Franz Lobkowitz, stotnik Mleka in več klerikalcev. Obtožnica jim očita, da so bili v zvezi s habsburškimi zarotniki na Dunaju in agitirali so med češkimi demobiliziranimi vojaki.

Boljševiki okupirali Petropavlovsk v Sibiriji.

London, 10. sept. — Iz Moskve poročajo, da so sovjetske čete okupirale Petropavlovsk ob reki Išim 175 milj zapadno od Omska.

Rusija se pogaja za mir z Litvo.

Pariz. — Vest iz poljskih virov pravi, da je moskovska vlada ponudila mir Litvineem.

Velik štrajk na Japonskem.

Tokijo. — 5. t. m. je zaštrajkalo 6500 delavcev v tukajšnjem arzenalu. Delavci zahtevajo povvišanje plače. Vlada je postavila močne vojaške straže okrog vseh arzenalov v državi.

Angleški teror na Irskem.

Dublin, Irsko. — V Fermoyu, okraj Cork, kjer so republikanski rebeli zadnje nedelje napadli in razorožili četo angleških vojakov, je zdaj zavladal terorizem najhujše vrste. Vojaki so vdrlo malone v vse hiše, razbilo pohištvo in naredilo ogromno škodo. Pet delavcev, ki jih dolže zveze z nedeljskim napadom, je bilo aretiranih v ponedeljek.

Velika brezposelnost prihaja v Nemčiji.

Haag. — V Holandiji in Nemčiji se pričakuje velika kriza prihodnje zimo vsled pomanjkanja premoga. Berlinski "Vorwaerts" piše, da bo v Nemčiji štiri milijone brezposelnih delavcev čim pride zima, ker bo zmanjkalo premoga za tovarne in druge industrije.

Američki suhači ne smejo v Anglijo.

Pariz. — Američani, ki potujejo iz Francije v Anglijo, imajo sitnosti z angleškimi uradniki, ki revidirajo potne liste. Uradniki vprašajo vsakega Američana: "Ali se zanimate za prohibicijo?" Če je odgovor pritrdjaven, ne dobi Američan dovoljenja za odhod na Angleško. Dva Američana sta bila že zavržena.

Amerika ni plačala rente od zakopov v Franciji.

Pariz. — Polkovnik Blanton Winship, načelnik oddelka za revizije in tirjatve v ameriški armadi na zapadni fronti, je izpovedal pred kongresnim odsekom v Parizu, ki preiskuje izdatke vojne, da je govorica brez podlage, da so morale Združene države plačati Franciji rent od zakopov in strelskih jarkov, v katerih so se bojevale ameriške čete.

Trocki priča, da bosta Kolčak in Denikin kmalu eliminirana.

London. — Brezlična depeša iz Moskve se glasi, da je Trocki objavil na zboru petrogradskega sovjeta zadnji teden, da bosta armadi Kolčaka in Denikina, ki že kačeta znamenja razsula, kmalu uničeni in potem bo vržena vsa sila sovjetske armade na zapad. E-na fronta je — je rekel Trocki — na kateri se ne smejo sovjetske čete umakniti niti za en palec, in to je petrogradska fronta. S Finso in Estonijo bo lahko obračunati, ako se bosta še nadalje pokoravali ukazom angleško-francoških imperialistov.

Gledališka stavka v Parizu končana.

Pariz. — Stavka igralcev in operatorjev premičnih slik je bila končana v tork. Stavkarji so sprejeli kompromis z ravnatelj gledališč.

Amerika posodila Estoniji 50 milijonov?

Kodanj. — Estonški tiskovni biro javlja, da so Združene države posodile estonski vladi 50 milijonov dolarjev.

Ameriške vesti.

15-LETNI DEDEK MORILEC 8-LETNEGA DEKLETA.

Umontown, Pa. — 9-letno Carrie Bowen so našli mrtvo ležati v mlaki krvi. Sekira, s katero je bila dekle ubita, je ležala poleg nje. Morilec ji je s sekro presekal desna pljuča.

R. F. Martin je vzel k sebi dekleta in bila je pri njemu šele tri tedne. Ob času umora ni bilo Martina z njegovo soprogo doma. Umorjenega dekleta je našel njegov sosed.

Deklece je zapustilo hišo s 15-letnim David Brunerjem, ki je delal za Martina od marca. Ko se je sosed Jenkins vračal domov, se mu je pridružil Bruner in mu pripovedoval, da se je deklica vrezala z nožem. Jenkins je postal pozoren in je sledil Brunerju, ki je nenadoma izginil v grmovju. Brunerja so ujeli, ko je bežal domov v Maryland. Priznal je, da je ubil deklico ponesreči. Izpovedal je, da je imel z deklico majhen prepriček, pa ji je zagrozil s sekiro. Pri tej grožnji mu je ušla sekira i zrok in se zasadila vanje.

SOVA JE POVERČILA KRATEK TOK.

Marion, Ill. — Sova se je zalela v Harrisburgu v električni razpredelnik in je tako povzročila kratek tok. Ugasnila je električne luči, sama je pa s smrtjo plačala svojo nepravdnost. Vzelo je dve uri, da so izvršili potrebna popravila in so imeli zopet luč v mestih okrajev Saline in Williamson.

POLICIJA V BOSTONU NA STAVKI.

(Nadaljevanje s 1. strani.) ral ustrelili privatni policisti Standard Steel Car kompanije, sta bila došlej spoznana dva, ki sta Lovro Dudek in Stefan Krata. Med težko ranjenimi so Steve Evans, Stanislav Kozuma, John Flo, Frank Naš in Walter Rogansek. Tomaž Skuba, odpuščen vajak v uniformi, je bil na čelu štrajkarjev, ko je bil izvršen napad na nje. Skuba je nosil ameriško zastavo, toda v boju mu je bila zastava istršana iz rok in pomandrana na tleh. Skuba je bil aretiran, češ da je "hujskal k izgredom."

Boston, Mass. — V Bostonu so zastavkali policaji, ker jim policijski komisar ne dovolj, da so člani organizacije, ki je združena z "Ameriško delavsko federacijo." Nekaj ur kasneje po izbruhu stavke so se pojavili izgredi, ki so bili največji v South Bostonu. Pobitih je bilo nekaj šip na policijskih postajah in trgovinah. Ljudstvo je povsod pozdravilo policaje, ko so zapustili policijska postaja.

Policijski komisar se trudi, da organizira prostovoljno policijsko stražo, ki ima namen zlomiti stavko. K tej prostovoljni policijski straži so se pridružili dijaki s harvardske univerze. Ta pojav ni nič izrednega. kajti v prejšnjih časih je učil profesor Elliot na tej univerzi, da je vsak stavkolas junak in dijaki so prav radi stavkokazili pri vsaki stavki.

V Bostonu je osemdeset tisoč strokovno organiziranih delavcev, ki so po svojih zastopnikih v Centralnem svetu izjavili, da bodo podpirali štrajkaško policaje.

Preden so policaji zastavkali, so seveda glasovali, kakšno policijsko zavzamejo napram izjavi policijskega komisarja, ki je na kratko prepovedal policajem vstop v organizacijo, kasneje je pa obtožil devetnajst policajev, da so prelomili njegov ukaz. Policaji so glasovali soglasno, da se proglasi stavka.

Štrajk je šele izbruhnil, ko je policijski komisar objavil, da je

devetnajst policajev prelomilo ukaz in da jih je suspendiral. Nastop policijskega komisarja je pretrgal nit potrpežljivosti in sledila je stavka!

MEADOW VIEW FARM ZA PRIDELKE IN KOKOSJE REJO.

Mi ponujamo šestnajst izbornih farm po pet akrov, katere se nahajajo v neposredni bližini mesta St. Cloud, Minn., po POSEBNIH CENAH IN POGOJIH.

To je najfinejša zemlja v najboljšem farmarskem okrožju Minnesote, med tem ko je mesto St. Cloud danes v vseh ozirih eno najbolj napredujočih mest v severozapadni Minnesoti. MI SPREJEMAMO LIBERTY BONDE IN DELNICE OD PAN MOTOR DRUŽBE V PLAČILO.

Pišite ali brzojavite še danes glede Meadow View farm na:

CHAS. N. BEYHAN, FARMERS STATE BANK, ST. CLOUD, MINNESOTA.

ALI JE VAŠE ZDRAVJE VREDNO 2 CENTA?

Ako trpite na nervoznosti, izločnih in ledičnih bolečinah, zaprtju, splošni slabosti, glavobolu, imimate teka, imimate te nečisto kri, ako ste utrujeni, se pučute onemogli jutraj, ako imate boleline v hrbtu, reumatizam, pošilite nam pismo s šumnako za 2 centa in s svojim naslovom in mi vam bomo poslali s obratno pošto, POPOLNOMA PROSTO, popolno tridnevno zdravljenje našega JUVITO zdravila, ki je sestavljeno iz čistih zdravilnih solišč. Naslov:

JUVITO LABORATORY, South Hills Branch 6, PITTSBURGH, PA.

Za stari kraj.

PARNIKI — V stari kraj se more potovati. Potni listi se soproj lahko dobe. Vsek teden odpujajo po eden ali več parnikov Francoske družbe s starovojajskimi potniki. Take na pr. odpujajo parniki: Rochambeau 6. sept., Chicago 10. sept., Savoie 13. sept., France 18. sept. Za njimi pridejo La Touraine, La Lorraine, Espagne in Niagara. Za vsak parnik imamo še nekaj kart na prodaj. Kdor želi potovati naj mi piše, ker utegnje priti kake spremembe.

POSILJANJE DENARJA. — Kot s bandom vajamčen zastopnik 15 milijon, delarke družbe American Express Co. za pošiljanje denarja v ino-zemstvo, vam moram poslati denar v vse slovenske kraje zanesljivo, hitro in po nizki ceni in ceter

100 Kron za...	\$ 3.25
300 Kron za...	\$ 8.25
500 Kron za...	\$ 12.50
1,000 Kron za...	\$ 22.75
10,000 Kron za...	\$294.00
50 Lir za...	\$ 6.25
100 Lir za...	\$ 12.00
500 Lir za...	\$ 58.00
1000 Lir za...	\$118.00

Denar pošljite po Money Order, ali American Express Money Order, ali pa po Bank Draftu.

POTNI LISTI. — Onim, ki nehoje sami imeti te listine, preskrbim tudi potni list.

LEO ZAKRAJŠEK, 70—9th Ave., NEW YORK, N. Y.

NAROČNIKOM V POJASNILO.

Za oglaševanje odgovorni je oglaševalci sami. Mi ne sprejmemo do njih nobene odgovornosti. Vsek kdor kaj kupi iz oglasov in če mu ni všeč naj sam sebi pripiše. Vse odgovornost in posledice naj nosi vsak sam. Upravništvo liste

THE ALUMINUM COMPANY OF AMERICA
V MASSENA, NEW YORK,
POTREBUJE 50 DELAVCEV

v tovarni karbena in za delo pri pečeh (Carbon plant and Furnace work). Za delo pri pečeh se plača 47c na uro za začetek, do 56c, 8 ur na dan. Dobra prilika za napredovanje. V tovarni karbena za izkladanje se plača 35c za začetek s povzvišanjem za dobro delo v kratkem času, 10 ur na dan. Mi nastajemo 1500 hiš, moderno urejenih s vsami udobnostmi, od \$9.00 naprej mesečno, katere se tudi prodajo proti zmernim odplačilom. Stanovanja in dobra hrana za simec. Tukaj so cerkve, šole, gledališča in razne druge zabavišča. Pridite naravnost s New York Central železnico ali po plašite na

MR. JAMES SPRINGER,
4 Smithfield St., Pittsburgh, Penna.

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Ustanovljena 8. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor,
UPRAVNI ODBOR.

PREDSEDNIK: Vincent Canjar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PODPREDSEDNIK: Anton Hrušč, Box 140, Coney Island, Pa.
TAJNIK: John Verderber, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
TAJNIK BOLNIŠKEGA ODELKA: Paul Berger, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
BLAGAJNIK: Anton J. Turberv, Box 1, Croyer, Ill.
UPRAVITELJ GLAŠILA: Filip Golica, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODBOR.
John Ambrosini, predsednik, Box 361, Coney Island, Pa.
John Underwood, 602 May St., Springfield, Ill.
Martha Schumaker, Box 276, Barberton, Ohio.
Joe Rudinski, Box 622, Smithton, Pa.
Frank Smerak, 2600 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODBOR.
OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VZMOSNO OKROŽJE: Rudolf Petricich, Box 426, Bridgeville, Pa.
Anton Radick, Box 73, Wish Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sulzer, Box 104, Gross, Penn. na Jugoslaviji.
Leo Kubar, Box 245, Gilbert, Minn., na severozapadu.

Nadzorni odbor.
Matt Petrovich, predsednik, 18917 Waterloo Rd., Collingswood, Ohio.
John Ambrosini, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.
Joe Kalan, 1007 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.
Vincent Canjar, John Ambrosini in Matt Petrovich.

IZBRUŠITVENI ODBOR.
PREDSEDNIK: Frank Alm, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Tridaj, Box 181, Lawrence, Pa.
John Oves, 648 Englewood, Detroit, Mich.
Joe Stuch, 1101 E. 63 St., Cleveland, Ohio.
Harry Udovitch, 1544 So. Rucker Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI IZBRUŠITVENI: Dr. F. J. Kora, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Zveruški.

POSREJ: — Vse denarne pošiljave in stvari, ki se pošiljajo gl. izvrševalnemu odboru in izvrševalni odbor naj se pošiljajo na naslov: John Verderber, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Vse stvari bolniške podpore naj se pošiljajo Paul Bergerju, izdatni bolniškega oddelka v gl. uradu.
Vse potniške glave potovanja in gl. izvrševalni odboru se naj pošiljajo M. Petrovichu, predsedniku nadzornega odbora, glavar naslov je ceteraj.
Vsi potniški in gl. potniški odbor se naj pošiljajo na naslov: John Ambrosini, Box 361, Coney Island, Pa.
Vse prijave peči uradnih glasil in se naj pošiljajo predsedniku našega odbora Vincent Canjarju.
Vsi denari in drugi opiti, namazila, ogled, vzdrževanje in opiti voz, kar je v zvezi s glasilno jednoto, naj se pošiljajo na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Rojaki Pozor!
Zelo važno! — Čitajte!

Po dolgi in težki borbi imate sedaj soproj priljubeno hitro in zanesljivo pomagati trpečim vojcem v stari domovini, če njim pošljete denarne pomoč s posredovanjem splošno priznane

EMIL KISS BANKE PO KABLEGRAMU

To je neposredna zveza za Kranjsko, Štajersko, Spodnjo Koroško, Istrjo, Primorsko, Dalmacijo, Hrvaško, Slavonijo, Bosno in Hercegovino in s denarnim svodom

"PRVA HRVATSKA ŠTEDIONICA U ZAGREBU"

100 kron velja sedaj.....\$3.25

Za vsako brzojavno pošiljatev znašajo stroški \$2.50 ne glede nato, kolika je svota.

Vse denarne pošiljatev se jamčemo.

PRODAJA PAROBODNIH LISTKOV V VSE KRAJE EVROPE.

Predno se podate na potovanje, vprašajte to izvršeno za potrebna pojavnila in navodila. V istoj potovanja vam ta izvršena preskrbi potrebne potne, če ji dopolnjete are. — Vse potrebna pojavnila glavo potovanja se dajejo osebno in pismeno brezplačno.

Bodite vedno zelo opretni in ne poskušajte biti in tam s pošiljanjem denarja v stari kraj, temveč se vedno skupno obrnite na stare in vsesplošno priznane tvrdo, katere pošilja še naš DVAJSET let star v Vaše stare domovine in katere naslov je:

Emil Kiss, bankir,
133 Second Ave. cor. 8 St.
NEW YORK, N. Y.

Plačamo po 4% obresti na hranilne vloge.
Ustanovljena 1898. Posluje pod državnim nadzorstvom.

PIVO.

Napravite fino penoče pivo sami doma na jako preprosti način potom Hero-Tablets ali Bavarskega Beer-Extracta.

Jedna skatula Hero-Tablets za 6 galon piva.....\$1.00
Jedna skatula Hero-Tablets za 15 galon piva..... 2.00
Jedna kova Bavarskega Beer-Extracta za 7 galon piva..... 2.00
Prasek za izdelovanje pomoranske pijače (Orangende) skatula po 25c in 50c.

Z vsakim naročilom pošljite natančno navodilo v Slovenskem in Angleškem jeziku. Naročilom je prilagati denar ali Money order (ne privzatih čekov) ter pošljite na:

A. Pestotnik,
32 Overpeck Ave. Ridgfield Park N. J.

NAPREDEK.
"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjate s njenimi idejami, podpiraj trgevec, ki oglašuje v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po smerni ceni.

ANTON ZORNIK,
Hermisla, Pa.

PROTI ZAPRTNICI RABITE

LAXCARIN

Skoro ni boljega na svetu. Dovolj za eno zdravljenje šest zavojev stane \$3.24—1 zavoj pa \$1.04 s vojilim davkom. Se prodaja le pri Laxal Medicine Co., 164 Laxal Bldg., Pittsburgh, Pa.

NASVET.
kako se kuha doma pijača? Iz našega hmelja in malta si po naših navodilih vsakteri prav lahko naredi 10 galonov prave pive za \$2.25 v vse kraje Unije. Za pristnost i nikakovost jamči tvrdka:

FRANK OGLAR,
6401 Superior, Cleveland, O.

SLUŽBA.
Išče se hišnik (janitor) za urad Slovenske narodne podporne jednote. Zglašite se v gl. uradu na 2657—2697 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

TIRANIJA SE NADALJUJE.

Ze predsen se je vršila delavska stavka v znak protesta proti krivicam pariške konferencie in zatiranju svobode in v Jugoslaviji, je je ministriški predsednik Protić zagrozil s strahovladno nad delavskim pokretom ter s tem sankcioniral sistem vladanja pri nas in obenem potrdil tudi, da se strinja s sklepi pariške mirovne konferencie. Da se srpska vlada strinja vsaj po večini z mirovnimi pogoji, je itak jasno, ker doslej še ni podala glede sklepov v Parizu pravnobene protestne izjave nasprotno, srbsko vlada podpira stremljenja pariških imperijalistov, vsaj vendar sklepa dogovore v njih, kako bi vikorakala a Ogrsko, imenovala je brez narodnega predstavnštva poslanika pri Kolčakovih v Rusiji in posvetovala se je tudi o tem in menda sklepala, kako bi poslala v naši državi se nahajajoče ruske vojne ujetnike Kolčakovih vlad, da jih uvrsti v svojo vojsko, čeprav ni Kolčakova vlada niti priznana. V tem oziru si dovoljuje Protić res nekaj, kar pomeni pravo srednjeveško kupčijo z ruskimi svobodnimi državljanji.

Prav tako arogantno ali pa domišljavo vlada doma. Neveče, neizkušeni v vladanju, ki ne pozna demokracije, hoče vladati nad jugoslovanskim ljudstvom kakor oholi turški paša. Zaukazal je, da naj se preganja vse stavkujoče delavce, proti katerim je mogoče kollektivno dvigniti obtožbo, ker hoče zatreti vsakršni delavski pokret v Jugoslaviji. Tako oholo govorjenje v današnjem razvoju človeške družbe ni več na mestu. Če pogledamo v Nemčijo, v Nemško Avstrijo, Čehoslovakijo, ali pa tudi v antantne države, povsod je izražanje mnenj političnim strankam svobodno, povsod prirejajo shode neradikalni in najradikalnejši državljanji, toda zaradi tega nimamo nikjer takih preganjanj kakor v državi, ki jo hoče vladati nesposobna vlada po svojih zastarelih nazorih batin in ječ.

Na dan stavke se pri nas ni zgo-

dil niti en "zločin", zgodila se ni najmanjša motitev "reda", a kljub temu je pričela policija po vsej Sloveniji najstrožje preiskave in marsikatero žrtev bomo imeli, ne zaradi dogodkov, ki so "državi" nevarni, marveč zaradi tega, ker je reakcionarni Protić sankcioniral preganjanje in podal potuho raznim liberalnim elementom, ki želajo po preganjanju delavstva, delavstvo denucirajo in sumničijo, kakor jih je naučila naša demokratska JDS in nje vzorne organizacije. Ministriški predsednik dela očitno še vedno pod vplivi JDS, ki se je začela sramovati zadnje dni svoje policijske in denucijske taktike. Seveda izprememba v taktiki te stranke ne popravi stvari. Liberalni petelini so prežeti tistega duha, ki ga je zagovarjal "Slov. Narod" in še nekateri liberalni zakotni listi več mesecev in se zaradi tega prav nič ne bomo čudili, če bo padlo mnogo naših žrtev na račun liberalne taktike in vzgoje.

Kaj poreče slovenski proletarijat k tem najnovejšim šikanam, ki so jih avtokrati v Belemgradu sedaj raztegnili tudi na slovenski proletarijat? Niti v stari Avstriji nismo bili vajeni doživljati tako sramotno gonjo proti delavstvu, kakor se je sedaj pričela v Jugoslaviji. Tembolj pa mora ta tiranija zbujsati ogorčenje, če vidimo, kako svobodno se razvijajo socialistične stranke v drugih državah. Nedvomno je, da se ta sistem ne bo mogel in se tudi ne sme vzdržati zakaj, kdor ni za demokratizem, za svobodni razvoj in napredek, ta mora s poti, ta mora proč. In kakor je proletarijat opravil to delo napram združenim "šlahiti" in morda še častneje bo opravil to delo jugoslovanski proletarijat pri nas.

Te razmere nas kličejo na odločen odpor proti krivicem v vladi in proti strankam, ki mislijo, da živimo še vedno v srednjem veku. Gospada naj bo prepričana, da ljudstvo take tiranije ne sprejme mirno.

Kako ravnajo hišni posestniki s svojimi najemniki. — Piše se nam: Hišni posestniki znajo prav imenitno izrabljati stanovanjsko bedo v svoje materialne koristi. Na vse načine se trudijo, da bi

spravili kako stranko iz svoje hiše, da bi potem stanovanje po veržni poti dražje oddali. Tu in tam pazijo na to, da bi dobili povod proti strankam sodnijsko postopati. Kot posebnega ljubitelja delavskih klojev pa se je pokazal v Mostah pri Ljubljani gostilničar in posestnik F. A., ki kaj samovoljno in surovo nastopa napram strankam. Njegovo gostilno vzdržujejo sicer samo delavski sloji, vendar pa ga to prav nič ne ženira, da bi napram delavcem obzirnejše postopal. Delavstvo si bo njega in njegovo gostilno prav dobro zapomnilo. Sicer pa namerava tudi zvišati najemnino, ki je za ta revna delavska stanovanja že itak visoka. Res, žalostno bi bilo, ako bi hišni posestniki, imeli tako besedo nad usodami delavskih rodbin.

Velika nevihta v Srbiji. — Iz Kragujevca javljajo: V sredo, dne 30. julija popoldne je divjala po grabovski cestinski, knjičanski in bumbarevodski obični strašna nevihta. Toča je padla celo uro v velikosti kurjega jajca in zapadla mestoma do 30 m. visoko. Uničila je popolnoma vse setve, tako da ni ločiti, kje je rasla pšenica, kje kornuza. Vihar je prevračal kozolce s senom, ruval drevesa iz zemlje in odnašal cele strehe. Škoda je ogromna.

Splošna stavka v Primorju. — "Lokalanzeiger" poroča iz Lugana. Splošna stavka v Trstu se je razširila tudi na Furlanijo. V Trstu so aretirali vse delavske delegate, ki so bili po številu okoli 400, zbrani v ljudskem domu, med njimi tudi tržaškega poslanca Olive.

Ujetniki na Francoskem. — Na Francoskem se nahaja še približno 4000 avstroogrskih ujetnikov jugoslovanske narodnosti, ki so bili še maja meseca t. l. zbrani pri Marselju in pri Lionu, da se jih odpošlje v domovino. Vsa velike krize v transportnih sredstvih, ki je tudi na Francoskem zelo občutljiva, žalibog ni bilo do sedaj mogoče teh revežev odpraviti, akoravno sta naša poslanstvo in naša vojska mislila v Parizu storila že vse mogoče korake.

ISČEM SVOJEGA
brata Janeza Grohar, podomače (Tajnetov) iz Vencarjev šte. 7, Skofja Loka. Pred par leti se je nahajal v Clevelandu, Ohio in sedaj ne vem, kje je. Uljudno prosim vse cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga naznani, ako bo pa sam čital ta oglas, naj se mi prijavi na moj naslov: Joe Skofič, P. O. Anton Grohar, 1436 McAllister Ave., Waukegan, Ill.

ISČEM SVOJEGA
brata Valentin Skofič-a, kateri je doma iz ljubljanskega okraja. Sporočiti mu imam nekaj zelo važnega iz starega kraja. Cenjene rojake uljudno prosim, če kdo ve za njegov naslov, naj mi to nemudoma naznani, ako bo pa sam čital ta oglas, naj se mi prijavi na moj naslov: Joe Skofič, P. O. Box 157, Herrin, Ill.

NAPRODAJ JE
štirisobna hiša; kopalnice in letna kuhinja v pritličju. Proda se po zelo nizki ceni. Oglasite se ob večerih, ali pa v nedeljo pri: 3231 S. Hamlin Ave., Chicago, Ill.

NAPRODAJ JE..
po nizki ceni za \$1900 3 sobna lesena hiša. Dve obi za stanovanje in ena pa prilična za mlekarne ali drugo trgovino. Oglasite se na 1627 So. Morgan St., Chicago, Ill.

MAZOLA

Olivno olje stane več-toda Mazola smatra veliko ljudi za belenje salate kot boljše.

MAZOLA je za marsikaj uporabno čisto, gladko olje, napravljeno iz koruze.

MAZOLA je čisti ameriški produkt napravljena je iz osrčja koruznega vršička, ter je tolikrat precejena, da je popolnoma čista. Vsled tega ima tako izboren okus ter je za salato boljše od olivnega olja.

Isto količino MAZOLE lahko zopet in zopet uporabate za globoke pečenje, to pa zato, ker je čista.

Pri izdelovanju kekov in pajev uporabljate eno četrtino do ene tretine manj MAZOLE kot pa masti ali masla in kar spečete, bo okusno ter lahko prebavljivo.

Corn Products Refining Co.
17 Battery Place,
N. Y.

POTOP. Zgodovinski roman.

Spisal M. Sienkiewicz. Poslovenil Podravski.

(Medijevanje)
Vojvoda postane rdeč in zmeden tem bolj, ker so bile oči vseh uprte vanj. Norec pogleda sedaj jednega, pa drugega, naposled reče:
"Ali nihče od vas ne ugane, kdo je to?"
Ker tudi sedaj nihče ne odgovori, na koga merijo te besede? Če ne več, plačlaš cekin."
"Tu ga imaš!" odvrne vojvoda.
"Bog povrni... Povej mi, Kristof, ali se nisi poganjal za podkanclerstvo po Radziejevskim?"
"Sedaj ni časa takim burkam", odvrne Kristof Opalipskemu.
Na to se pokloni navzočim:
"Klanjam se vam, gospodje. Moram iti k bojnemu posvetovanju."
"Na rodbinsko posvetovanje, hotel si reči Kristof", dodá Ostrožko, "ker tam se boste posvetovali sorodniki, kako bi srečno odnesli pe-te."

Na to se obrne k plemstvu, posnema poklon vojvode in reče:
"A vam, gospodje, je to na roko."

Na to oba kldeta. Komaj pa sta se oddaljila nekoliko korakov, kar zahrumi za njima ogromen ameh, ki se je odbijal vojvodi neprijetno ob ušesa ter se razlegal še dolgo, predno je utihnil v splošnem ropotu.

Hišno posvetovanje se je res vršilo pod predsedništvom vojvode poznanskega. Bilo je zelo znamenito posvetovanje. Zbrali so se na njem samo takani velikaši, ki niso poznali vojne. Velikopoljski magnatje niso šli ter niso mogli iti za vzgledom litovskih "kraljevičev" ali ukrajinskih, ki so živeli v neprestanem ognju kakor močeradi.

Tam, naj si je bil vojvoda ali kancler, je bil vojakovodja oni, kateremu je vtisnil oklep na telo neizbrisljive proge, kateremu je mladost minila na stepah, ali v gozdih na preži, v boju, pogonih, v taborih ali nasipih. Tu so se zbrali veljaki, opravljajoči samo kanclersko službo, in dand so nastopili ob času črne vojske kot poveljniki, vojakovodje vendar nikdar niso bili. Globok mir je torej zazibal v spanec bojni duh tega viteštva, kateremu se niso mogli postaviti nekdanji železni križarji po robu in radi teh so se izpremenili tudi v učene državljane in pisatelje. Še le trda žvedska šola jih je znovic naučila tega, kar so pozabili.

Med tem pa so gledali na posvetovanju zbrani veljaki drug drugega s mračnimi očmi. Vsa se je bal začeti, vsak je čakal, kaj pove "Agamemnom", vojvoda poznanski.

"Agamemnom" na poti ni znal povedati ničesar. Začel se je v uvodu pritoževati nad kraljevo nehvaležnostjo in zaspanostjo, nad lahkomisljenostjo, kakoršna je dušila vso Veliko Poljako. Ker je bil zelo zgovoren, je bil podoben rimskemu senatorju, ki je slikal zbranim bodoči poraz domovine.

"Čemu nam je ta tretja vojna", je dejal, "ko pa imamo brez nje že dve na mejji? Kdor jo je zakrivil, nanj pade tudi odgovornost! Mi pa si umijemo roke, dokler je še čas v tej krvi, ki bo po nedolžnem prelita!"

In tako je še dalje govoril vojvoda, ko je pa prišlo do stvari same, ni znal podati zaželjenega sveta.

Poslali so torej po stotnike od pešcev, zlasti po gospoda Ladislava Skoraševskega, katerega so radi ubogali ne samo vojaki, marveč tudi polkovniki.

Ta je nasvetoval, napraviti tri tabore ter jih razvrstiti pod Pilo, Veluno in Ujstjen, tako blizu skupaj, da bi mogli v slučajni priti drug drugemu na pomoč, potem pa, da se preskrbi vsa raván ob reki z nasipi, ki naj bi zabranjevali prehod in vožnjo po reki.

"Kadar se pa prepričamo", reče Skoraševski, "kje se namerava sovražnik prepeljati čez reko, takrat se zberemo na onem mestu iz vseh treh taborov in mu to zabranimo. Jaz pa odidem med tem z malim oddelkom v Čaplinko. To mesto je sicer izgubljeno in jaz se še umaknem pravočasno iz njega; vsekako pa izvem tam najprej o sovražniku ter se vrnem z novicami."

Vsi so se strinjali s tem predlogom, na kar so se jeli nekoliko živje kretati po taboru. Plemstva se je naposled sešlo okrog petnajst tisoč. Pešci so delali nasipe ob reki na šest milj daljave.

Ustje, ki je bilo izbrano za glavno stališče, je zavzel s svojimi ljudmi vojvoda poznanski. Nekoliko plemstva je ostalo v Veluno, nekoliko v Pili, Ladislav Skoraševski pa je odšel v Čaplinko in zasledoval tu premikanje sovražnih vojsk.

V začetku julija je bilo vreme neprestano lepo in toplo. Solnce je pripekalo na ravan tako močno, da se je skrivalo plemstvo po gozdu pod drevesa. Tam so se vršile tudi hrumeče pojedine; še več trusča pa je narejala družina, zlasti pri kohanju in napaianju konj, katerih so po nekoliko tisoč skupaj podili po večkrat na dan k rekama. Noteci in Brdi in prepirali so se vedno za najboljši pristop k obrežju.

Duh bojne discipline je bil iz početka kaj dober in ko bi bil Wittemberg dospel k njim v začetku julija, bil bi gotovo naletel na močan odpor, ki bi se bil izpremenil v pravcato bitko. Saj se je vendar pretakala v žileh teh ljudij viteška kri. In kdo vé, nemara bi se bil našel drugi Jeremija Višnjevski, ki bi bil izpremenil Ujstje v drugi Zbaraš ter pokrtil svojo glavo z vencem zmage. Toda vojvoda poznanski je znal žalibog le pisati, ni se pa znal bojevati.

POŠILJAMO DENAR V STARO DOMOVINO.

Sedaj po sledečih cenah:

100 kron za	\$ 2.80	10.000 kron za	\$250.00
1000 kron za	\$28.00	100 lir za	\$ 11.50

Cene pogosto menjajo.

Pri večjih svotah pošiljamo lahko nekoliko ceneje. Pošiljamo potom banke, ki je ena najzanesljivejših in ima svoje podružnice po vsem svetu. Denar nam pošljite po poštmem ali ekspresnem Money Order. Takoj po prejemu denarja vam pošljemo potrdilo in ako se naslovljenca ne najde, se vam denar povrne. Predno zaupate vaš denar neznanim čifutskim korporacijam, obrnite se na rojake, ki so vam poznani že leta in leta. — Zastopnik za vzhod je Jože Ambrožič, Box 351, Canonsburg, Pa., za zapad in osrednji zapad pa John Verderbar v Chicagu. Tajnik: A. J. Terbovec. Naslov:

AMERICAN JUGOSLAV AGENCY, 2708 S. Lawndale Av., Chicago

KAJ VAM JE POTREBNO. BERITE V LASTNO KORIST.

Polijanje denarja.
Po John Nemeth State Bank, katere ima svoje a banke v Zagrebu, morate poslati denar v staro domovino. Potreba in revščina je velika. Zadržite denar. Za denar se vam garantira.
Ker se sedaj zelo po cenil. Kupite ipone na banke nakaznice v John Nemeth State Bank. Zadržite, da se vam vse glade teh nakaznic natančno razlož. Vidite dolarje v banki na kajliče.
Polijite denar na John Nemeth State Bank, ker dolar ima samo tedaj vrednost, ako vam neni tudi gotovo odloška. Denar dobiti neni kadar koloto.
Ako hočete potovati domov, se uspešite dele, angli stitite na spušnji naslov, da se vam stvar najprej razlož.

JOHN NEMETH STATE BANK.
1597 SECOND AVE. NEW YORK, N. Y.